

PREČO VOLEBNÝ ZÁKON SR ROBÍ ZO ZAHRANIČNÝCH SLOVÁKOV VOLIČOV DRUHEJ TRIEDY.

(Dušan Klimo)

Na pozadí nedávnych prezidentských volieb a volieb do európskeho parlamentu sa vynára otázka, do akej miery si môžu občania Slovenskej republiky s trvalým bydliskom v zahraničí uplatniť svoje právo voliť, ktoré im zaručuje Ústava Slovenskej republiky.

Počet týchto potenciálnych voličov kolíše v značnej miere s aktuálnymi spoločensko - hospodárskymi podmienkami v krajinách v ktorých žijú a pôsobia.

Jedným z mála spoľahlivých ukazovateľov v tomto ohľade sú oficiálne údaje o počte osôb (občanov Slovenskej republiky) pracujúcich v zahraničí, ktoré pravidelne poskytuje Ústredie zamestnanosti pri MP SR.

Vychádzajúc z týchto údajov sa dá povedať, že v súčasnosti v zahraničí pracuje, študuje alebo z rozličných iných dôvodov sa nachádza okolo 250 – 400 tisíc občanov Slovenskej republiky s právom voliť. Toto číslo predstavuje cca. 5 -10% celkového voličského potenciálu.

Volebný zákon Slovenskej republiky umožňuje občanom Slovenskej republiky trvalo žijúcich v zahraničí, zúčastniť sa na všetkých druhoch volieb na Slovensku. V prípade volieb do Národnej rady Slovenskej republiky môžu slovenskí občania od r.2006 voliť zo zahraničia takým spôsobom, že priamo z krajiny, kde majú trvalé bydlisko pošlú na ústredie volieb v Bratislave listovú zásielku s volebným lístkom. Volebné podklady dostanú na vyžiadanie z Bratislavy, pričom sa voliči sami musia starať o príslušný časový harmonogram. Pri všetkých ostatných voľbách (napr. prezidentských, do EÚ, do VUC-iek a pod.) tí istí slovenskí občania musia zo zahraničia pricestovať na Slovensko a tam osobne voliť. V (ne)zmysle tohto kocúrkovského právneho ustanovenia slovenský občan, ktorý trvalo žije napr. v Austrálii, USA, Veľkej Británii alebo v Nórsku svoj hlas pri voľbách do NRSR v r. 2016 mohol z krajiny svojho trvalého pobytu v zahraničí odoslať listovou poštou, keď sa však chcel na jar 2019 zúčastniť prezidentských volieb takúto možnosť mu platný volebný zákon odoprel. Buď prišiel osobne na Slovensko a tam volil, alebo jeho hlas prepadol.

Tento absurdný stav doteraz odolal všetkým pokusom o nápravu. Pritom netreba znovu objavovať Ameriku. Stačí sa poobzerať po krajinách Európy a hneď sa ukáže, že drvivá väčšina štátov umožňuje svojim občanom voliť na zastupiteľských úradoch v krajinách ich pobytu, resp. kombinovať túto možnosť s voľbou poštovým listom. Je to na celom svete dlhé desaťročia odskúšaná prax.

Prečo teda nomenklatúra na Slovensku doteraz neprejavila ani len náznak snahy smerujúcej k odstráneniu tohto absurdného stavu so silným nádychom vedomého porušovania základných práv 5-10% občanov Slovenskej republiky? Príčin neochoty zo strany slovenských legislatívcov a ich politického zázemia je viacero. Jeden z najzávažnejších má korene v úplnom nezájme materskej krajiny, Slovenskej republiky, o svojich „drahých krajanov“.

Faktom je, že na Slovensku sa problematika zahraničných Slovákov v rebríčku významu či dôležitosti dlhodobo nachádza na najspodnejšej priečke, ešte za sociálne neprispôsobivými a inými neproduktívnymi vrstvami obyvateľstva. Tento pretrvávajúci, umelo udržiavaný nezáujem slovenskej spoločnosti o slovenskú diaspóru sa nedotýka iba občanov Slovenskej republiky trvalo žijúcich v zahraničí, nie, tento ľahostajný a nevšímavý prístup príslušných orgánov a inštitúcií trpko pociťuje aj ďalšia skupina „zahraničných Slovákov“. Ide o slovenské národnostné menšiny a komunity vo svete, ako aj všetkých tých občanov cudzích štátov, ktorí sa rôznym spôsobom hlásia k svojmu slovenskému pôvodu. Počet týchto osôb, ktoré nemajú slovenské občianstvo, takže nemôžu na Slovensku voliť, klesol – aj v dôsledku totálneho zlyhania *KONCEPCIE ŠTÁTNEJ POLITIKY SLOVENSKEJ REPUBLIKY VO VZŤAHU K SLOVÁKOM ŽIJÚCIM V ZAHRANIČÍ* - od r.1990 z 2,5 milióna na dnešných cca. 600-700 tisíc.

Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky, do kompetencie ktorého novelizácia volebného zákona patrí, informuje verejnosť o stave vecí v homeopatických dávkach, z ktorých sa dá vyrozumieť, že celá záležitosť sladko spinká. Nikto nemá chuť a ani politickú vôľu problém neodkladne vyriešiť. Ministerstvo vnútra SR celú svoju energiu v tejto záležitosti investuje do tvorby výhovoriek všeobecného charakteru. Všetko smeruje k tomu – a hlavne už teraz, kvôli začínajúcemu sa predvolebnému zápaseniu – že tých 250-400 tisíc slovenských občanov v zahraničí ani na jar 2020 pri voľbách do NRSR nebude môcť odovzdať svoj hlas na zastupiteľských úradoch SR v krajinách, kde žijú, takže väčšina ich hlasov prepadne. Voliť listom nie je také jednoduché, ako by sa na prvý pohľad zdalo. Byrokratické prekážky zvýšenej obtiažnosti z dielne expertov pre komplikovanie vecí, odradili pri doterajších parlamentných voľbách (v r.2006, 2010, 2012, 2016) 99% slovenských občanov v zahraničí, ktorí boli oprávnení voliť listom. Zrejme tento pre slovenských voličov v zahraničí diskriminačný stav niekomu na Slovensku veľmi vyhovuje. No a čo? Keď sa už raz rozhodli odísť zo Slovenska, musia znášať aj následky. A nech nám už konečne dajú pokoj!